

ЮВІЛЕЙНІ ІНТЕРВ'Ю ПРО УЖГОРОДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ*

Книга «Висока наука» (Ужгород, 2009) містить два десятки інтерв'ю провідної закарпатської журналістики та поетеси Ірині Гармасій з ректором УжНУ, деканами 12 його факультетів та іншими керівними діячами університету, який 2006 року відзначив своє 60-ліття. Саме до цього ювілею були приурочені ці розмови, публіковані первісно на сторінках обласної газети „Світогляд” (у 2004 – 2005 роках). Нині вони об'єднані в одну книжку.

Кожне інтерв'ю відкривається фотографією опитуваного та короткою біобібліографічною довідкою про нього.

З передмови *Сергія Федаки* довідуємось, що УжНУ є одним із 24 класичних університетів України. Датою його заснування автор встановив на 18 жовтня 1946 року (хоч існують й інші дати). Нині на 19 факультетах університету навчаються 12 тисяч студентів. Педагогічний склад університету становить понад 900 викладачів, серед яких є 110 докторів і професорів та 500 доцентів та кандидатів наук.

Жанр інтерв'ю дозволив допитливій журналістці докопатися до фактів, яких не знайдемо в жодному офіційному звіті, наприклад, про внутрішні проблеми окремих факультетів та кафедр, особисте життя опитуваних, їх погляди на наболілі суспільні, політичні та громадські питання тощо.

Інколи її запитання аж провокаційно „щепетильні”. Наприклад, про корупцію на окремих факультетах. Тут майже всі опитувані відповіли дипломатично – за принципом „Моя хата з краю, я нічого не знаю”.

Кільком представникам університету авторка книги поставила питання про їх ставлення до т. зв. „болонського процесу”, тобто до переходу на новий спосіб навчання – за вибором студентів. Відповіді на це питання є в більшості стримані. Виходить, що більшість факультетів і кафедр поки що не підготовлена до таких радикальних змін навчання.

Три матеріали присвячені ректорові УжНУ *Миколі Вегешу* – першому ректорові, обраному демократичним способом, – таємним голосу-

ванням членів вченої ради університету. Із вступної довідки журналістки довідуємось, що ректор – автор 430 наукових праць та 14 монографій. Його вибрані твори з історії та політики вийшли у п'ятьох томах, по 500 сторінок кожний. Інтерв'ю редактора присвячено, головним чином, внутрішньому ходу університету, перш за все на ділянці науки. В другому матеріалі ректора опубліковано повний текст його виступу на святкуванні 60-ліття заснування університету. Це, в основному, звіт про роботу УжНУ в 2005-2006 роках.

Про роботу історичного факультету розповів наймолодший декан університету *Володимир Фенич*. Він, між іншим, підкреслив, що в нарисах по історії України виданих після 1991 року, історії Закарпаття присвячено всього-на-всього 0,2 відсотка. Це значить, що в підручнику на 400 сторінках студент історичного факультету УжНУ прочитає... одну сторінку з історії своєї малої батьківщини. І це говорить не якийсь там публіцист, а декан найвизначнішої історичної установи Срібної землі!

Декан філологічного факультету *Іван Сабодош* скаржить на катастрофічну нестачу шкільних підручників з української мови та літератури. „Соромно сказати, – каже він, – але декотрим нашим підручникам понад сорок років. Є нові, але їх не вистачає, бо їх по кілька примірників у бібліотеці”. Він з'ясовує, що рівень сучасних студентів в опануванні української мови є набагато нижчий, ніж був за радянських часів. Це твердять й інші декани гуманітарних факультетів. Позитивним явищем він вважає заснування кафедри словацької філології 1996 року та кафедри журналістики в 1997 році.

Значний попит є на навчання правознавства на юридичному факультеті, твердить його декан *Василь Ярема*: 5-6 осіб на одне місце. З них 75-80 відсотків поступає на платну основу навчання. Декан не приховує, що на юридичний факультет здебільшого поступають „діти місцевої еліти, які практично всі проходять перед вступом серйозну репетиторську підготовку”. Далі він заявляє: „Не є таємницею, що за репетиторство треба платити. Тут вбачаю елемент великої несправедливості щодо дітей, які здібні від природи, але батьки не мають можливості найняти репетитора”.

Оригінальним є й інтерв'ю з іншими чільними представниками УжНУ. Кожен з них по-

* Гармасій І. Висока наука: Ужгородський національний / Ірина Гармасій. – Ужгород: Гражда, 2009. – 224 с.

своєму трактує ділянку, за яку відповідає, висуваючи на передній план позитивні явища, однак не замовчуючи й негативи.

Декан хімічного факультету *Василь Лендел* позитивно оцінює роботу наймолодшої кафедри – кафедри екології навколишнього середовища. На факультеті, між іншим, було отримано патент очищення стічних вод від органічних речовин, технологію переробки пластикової тари та кілька інших патентів. На жаль, для їх впровадження у виробництво... немає грошей.

Декан географічного факультету *Степан Поп* авторитетно заявляє: „Якби у нас ліси зберегли хоча б у такому стані, якими вони були до війни, катастрофічних повеней 1998, 2001 років не було б”.

Декан економічного факультету *Василь Мікловда* твердить: „Усі в державі повинні зрозуміти, що фундаментом економіки є виробництво”.

І цю свою тезу підкріплює рядом конкретних фактів. На двох формах навчання економічного факультету – денному й заочному – нині навчається майже 1500 студентів, причому на прийомні екзамени поступає 7 осіб на одне місце денного навчання і 4 – на заочне. З працевлаштуванням випускники проблем не мають. На питання журналістки, коли Україна вступить в Європейський Союз, найавторитетніший спеціаліст по економіці відповів: „На мою думку, у найближчі десять років цього не станеться”.

Про це, аби термін вступу України в європейські структури був якомога коротшим, мав би дбати факультет міжнародних відносин, наймолодший серед факультетів УжНУ. На цей факультет голоситься найбільше абітурієнтів: 9,5 на одне місце. Між майже 300 студентами факультету є й іноземці: росіяни, киргизи, словаки, угорці та румуни. Про численні міжнародні проекти, в яких бере участь економічний факультет розповів його декан *Микола Палінчак*.

Декан математичного факультету *Михайло Пагіря* здивував журналістку відповіддю на її запитання про підручники математики: „Половина підручників, які друкуються англійською, німецькою, французькою мовами – це переклади підручників, які були у колишньому Союзі, особливо з математики”. І це несподіване твердження він документує посиланням на авторитетні закордонні каталоги.

Декан факультету романо-германської філології *Степан Бабинець* розповів про важливість вивчення „західних” мов для інтеграції України в європейські структури. З інтерв'ю довідаємось, що складовою частиною факультету романо-германської філології є і кафедра іноземних мов, яка забезпечує навчання іноземних мов на всіх немовних факультетах університету.

Дуже цікавою й змістовною була розмова з деканом фізичного факультету *Володимиром Ла-*

зуром, який (як і інші декани) скаржиться на катастрофічну нестачу коштів для навчальної техніки. „За нормами Європи для природничих спеціальностей вартість приладів та обладнання що припадає на одного студента, має становити 50-150 тисяч євро, – говорить він, посилаючись на закордонні джерела, – у нас ця цифра практично дорівнює нулю”. Не зважаючи на такий несприятливий стан, кафедра досягає неймовірних успіхів, які декан демонстрував на конкретних фактах.

Факультет фізики утримує творчі зв'язки з багатьма закордонними вузами та науковими інститутами, між іншим, з факультетом природничих та гуманітарних наук Пряшівського університету. Одне з інтерв'ю записано з продеканом цього факультету *Володимиром Шебенем* (в книзі помилково названий Щебенем). Він – один із п'яťох пряшівських почесних докторів УжНУ. Пряшівський факультет природничих та гуманітарних наук є єдиним у Пряшівському університеті, який після „ніжної” революції підтримував не лише формальну дружбу, а й взаємні творчі контакти, а ними є: регулярна обмінна практика студентів, взаємні конференції, спільні публікації тощо.

Є в книзі і цікаві розмови з іншими деканами факультетів: післядипломної освіти – *Іваном Чопеєм*, біологічного – *Віталієм Ніколайчуком*, фізичного виховання – *Степаном Михайловичем*, медичного – *Олександром Болдижаром*, інженерно-технічного – *Іваном Туряницею*. Журналістка дала слово і проректорам: з навчально-виховної роботи – *Любомиру Белею*, з наукової роботи – *Георгію Студеняку*. Порозмовляла теж з директором наукової бібліотеки *Оленою Почекутовою* та керівником прес-служби УжНУ – *Віктором Петрецьким*.

Додатком до книжки є кольорові фотографії з історії університету (на крейдяному папері) та „Бібліографія видань про УжНУ” *О. Закри-видороги* та *О. Довганича* (85 позицій).

Прочитавши книжку Ірини Гармасій „Висока наука” читач одержить краще уявлення про Ужгородський національний університет, ніж від прочитання кількох монографій про цей виш. Ці розмови подані дуже легким стилем. Вони читаються як привабливий художній твір. Із книжкою варто би ознайомитися кожному викладачеві та студенту, а також абітурієнтам, які захочуть вступити на той чи інший факультет університету. Та мізерний наклад книги – 250 примірників, на превеликий жаль, ледве покриє потреби авторів інтерв'ю.

*Микола Мушинка,
д-р філол. наук
академік НАН України
та почесний доктор УжНУ*